

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet Nya befogenheter på konsumentskyddsområdet (SOU 2019:12)

Regeringskansliets diarienummer Fi2019/00818

Inledning

Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen, har fått betänkandet på remiss och lämnar följande synpunkter.

EU-förordningar medför ofta att kompletterande bestämmelser behöver införas i nationell rätt. Utredningen har dock i detta fall valt en lagstiftningsteknik som innebär en fullständig reglering av de befogenheter som anges i den nu aktuella EU-förordningen.¹ Samtidigt är flera av bestämmelserna i förslaget inte utformade så att de ligger tillräckligt nära förordningstexten. Denna lagstiftningsteknik är enligt hovrätten tveksam. Den resulterar i en dubbelreglering som medför risker för såväl tolknings- som tillämpningssvårigheter. Av förslaget framgår inte heller om det skett något samråd med övriga medlemsstater eller i övrigt på EU-nivå i fråga om valet av lagstiftningsteknik.

¹ Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004 (EU-förordningen).

Hovrättens övergripande synpunkt på förslaget är därför att det i den fortsatta beredningen bör övervägas om en fullständig reglering av förordningstexten verkligen ska göras i den nationella lagstiftningen. För det fall regeringen väljer att gå vidare med en sådan fullständig nationell reglering bör den utformas så nära förordningstexten som möjligt.

Hovrätten redogör nedan för sina närmare synpunkter på förslaget.

Avsnitt 5.3 Vilka lagar behöver ändras?

Som utredningen anför är det nödvändigt att göra en översyn av de rättsakter som hänvisas till i EU-förordningens bilaga för att bedöma om förordningen medför ett behov av ändringar i svensk lagstiftning. Hovrätten noterar dock att utredningen bedömer att en stor del av de ageranden som avses i dessa rättsakter faller inom ramen för bl.a. marknadsföringslagens tillämpningsområde. Denna bedömning framstår enligt hovrätten som tveksam. Detta blir särskilt tydligt när det anges att vissa åtgärder att blockera och begränsa tillgången till webbplatser i strid mot EU:s geoblockeringsförordning utgör marknadsföringsåtgärder.² Även ett upprepat åsidosättande av civilrättsliga rättigheter för konsumenter har bedömts utgöra marknadsföring.

Avsnitt 6.1 Upplysningsskyldighet och tillhandahållande av handlingar

Utredningen föreslår att bl.a. bestämmelsen i 42 § marknadsföringslagen ska kompletteras på så sätt att den omfattar en skyldighet att tillhandahålla handlingar för att svara mot artikel 9.3.b i EU-förordningen. Enligt hovrätten är det

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/302 av den 28 februari 2018 om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort på den inre marknaden m.m.

dock tveksamt om bestämmelsen i sin föreslagna lydelse omfattar alla de kategorier av information som anges i artikeln. Vidare bör det beaktas att ”handling” är ett nationellt begrepp som inte nödvändigtvis ansluter till EU-förordningen. Bestämmelsen bör därför – i enlighet med hovrättens inledande synpunkter – utformas så att den ligger närmare förordningstexten.

Avsnitt 6.2 Inspektionsrätten

Hovrätten delar utredningens utgångspunkt att det finns ett behov av att införa kompletteringar i bl.a. 44 § marknadsföringslagen i fråga om de åtgärder som Konsumentombudsmannen får vidta i samband med en inspektion. Detta för att säkerställa att bestämmelsen inte kommer i konflikt med artikel 9.3.c i EU-förordningen. Det är dock tveksamt om bestämmelsens andra stycke i sin föreslagna lydelse ger Konsumentombudsmannen de befogenheter vid en inspektion som artikeln kräver, särskilt i fråga om att kopiera och beslagta olika typer av information. Det är också tveksamt om bestämmelsens första stycke till sin lydelse omfattar bl.a. mark och transportmedel. Även här bör lagtexten – i enlighet med hovrättens inledande synpunkter – anknyta närmare till EU-förordningen.

Avsnitt 8 Varningsmeddelande

Enligt utredningens förslag införs i bl.a. 25 a § marknadsföringslagen en bestämmelse som innebär bl.a. att en näringsidkare får åläggas att föra in ett varningsmeddelande på sin webbplats om överträdelsens allvar motiverar det. Enligt artikel 9.4.g i EU-förordningen tycks dock en grundläggande förutsättning för att en behörig myndighet ska ha befogenhet att beordra att en varning tas in vara att inga andra effektiva medel står till buds. Denna grundläggande förutsättning bör – i enlighet med hovrättens inledande synpunkter – framgå av bestämmelsen som alltså bör utformas närmare förordningstexten.

När det gäller bestämmelsens utformning i övrigt framgår det inte av lagtexten vad ett varningsmeddelande ska avse. Lagtexten bör därför förtydligas i detta avseende. Det bör också övervägas om näringsidkare enligt bestämmelsen har tillräckliga möjligheter till en rättslig prövning då en värdtjänst- eller internetleverantör har uppmanats eller ålagts att ta in ett varningsmeddelande.

Avsnitt 12 Konsekvensanalys

Genom att nya bestämmelser införs, däribland en ny sanktion i form av möjligheten till varningsmeddelande, är det möjligt att målen vid Patent- och marknadsöverdomstolen försvåras. Det kan innebära ökade kostnader för domstolen. Denna fråga bör därför följas upp av regeringskansliet.

I handläggningen av detta ärende har deltagit hovrättspresidenten Anders Perklev, hovrättslagmannen Christine Lager, hovrättsrådet Magnus Ulriksson och tf. hovrättsassessorn Carl Johan Sundqvist, föredragande.

Ander Perklev

Carl Johan Sundqvist